

„Niepodległa. Historie z rodzinnych archiwów - Wojsko dwudziestolecia międzywojennego w Kielcach” - Część I „2. Pułk Artylerii Lekkiej Legionów”

W 100. rocznicę wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku prezentujemy wybór fotografii dokumentujących historię dwóch pułków: 2. Pułku Artylerii Lekkiej Legionów i 4 Pułku Piechoty Legionów, stacjonujących w międzywojennych Kielcach, nazywanych wówczas „Miastem Legionów”.

Fotografie pochodzą ze zbiorów Pana Krzysztofa Idzika, Darczyńcy Archiwum Państwowego w Kielcach i zostały pozyskane w ramach projektu Archiwa Rodzinne Niepodległej.

2 Pułk Artylerii Lekkiej Legionów

Historia 2 Pułku Artylerii Lekkiej Legionów (do 31 grudnia 1931 roku 2 Pułku Artylerii Polowej Legionów) sięga 12 czerwca 1919 r. Pułk powstał z połączenia dwóch istniejących od pierwszych dni Niepodległości Pułków Artylerii Polowej - 7 i 10. Kielecki 2 Pułk Artylerii Polowej Legionów nawiązywał w swej tradycji do walk Legionów Polskich pod Pasieczną, Mołotkowem, nad Stryjem, pod Kostiuchnowką i Polską Górą w latach 1914-1917.

Jako 2 Pułk Artylerii Polowej Legionów w czerwcu 1920 roku został skierowany na front litewsko-białoruski, gdzie walczył pod Rawą Ruską, Baranowiczami, Mińskiem, Mołodecznem, Radoszkowicami, Borysowem, nad Berezyną i w Puszczy Nalibockiej. W czasie działań odwrotowych w lipcu 1920 roku 1 i 2 dywizjon Pułku walczył w rejonie Mińska, następnie Wilna i Białegostoku, pozostałe zaś baterie uczestniczyły w walkach pod Hrubieszowem, Grabowcem i Zamościem, a potem nad Niemnem, w walkach o Grodno, Lidę i Mołodeczno.

Ostatecznie 2 Pułk Artylerii Polowej Legionów działania bojowe zakończył 13 października 1920 roku. Wiosną 1921 roku został przegrupowany do Suwałk, a do Kielc, jako miejsca pokojowej dyslokacji przybył we wrześniu 1922 roku.

Stacjonując w Kielcach Pułk składał się z dowództwa, 3 dywizjonów oraz kwatermistrzostwa i dwóch plutonów: gospodarczego i łączności. Początkowo zajmował dwa kompleksy koszarowe: koszary im. ks. Józefa Poniatowskiego oraz koszary w Dyminach. Ze względu na zły stan techniczny tych budowli w 1931 roku Ministerstwo Spraw Wojskowych podjęło decyzję o budowie nowych koszar na Stadionie.

W pierwszym etapie budowy powstał budynek sztabu, budynek koszarowy, kasyno podoficerskie, ambulatorium weterynaryjne, kuźnia, rusznikarnia i 3 działownie. W drugim etapie oddano do użytku 6 stajni, a w trzecim, w 1938 roku, budynek koszarowy, łaźnie, pralnię, 3 stajnie i magazyn amunicji.

Prowadząc systematyczne szkolenie wojskowe dowództwo Pułku dbało również o sprawność fizyczną żołnierzy. Obok standardowych ćwiczeń żołnierze mieli możliwość uprawiania wybranej dyscypliny sportowej. Początkowo była to drużyna piłkarska, która wraz z drużyną 4 Pułku Piechoty Legionów utworzyła w 1934 roku Wojskowy Klub Sportowy. Oprócz drużyny piłkarskiej powstały też drużyny: kolarska, bokserska, szermiercza, tenisowa pływacka, lekkoatletyczna, hokejowa i jeździecka.

2 Pułk Artylerii Lekkiej Legionów był inicjatorem konkursów hippicznych, które w okresie dwudziestolecia międzywojennego odbywały się w Kielcach. Pierwszy z nich miał miejsce w 1923 roku na błoniach Czarnowa, późniejsze na torze wyścigowym, który powstał w ramach kompleksu obiektów sportowych pod nazwą Stadion.

Stacjonując w Kielcach, 2 Pułk Artylerii Lekkiej Legionów na stałe wpisał się w historię miasta. Zaangażowanie żołnierzy w życie społeczności kieleckiej podnosiło rangę miasta oraz dawało poczucie bezpieczeństwa jego mieszkańcom.

Gdy w czasie kryzysu ekonomicznego lat trzydziestych władze wojskowe przystąpiły do organizowania własnymi środkami pomocy dla bezrobotnych oraz ich rodzin, pomocy takiej udzielili również żołnierze garnizonu kieleckiego, w tym artylerzyści.

Za zasługi dla społeczności Kielc 8 lipca 1923 roku Komitet Obywatelski Ziemi Kieleckiej wręczył 2 Pułkowi Artylerii Lekkiej

Archiwum Państwowe w Kielcach

Legionów płomienie do fanfar, które zostały ufundowane przez obywateli miasta Kielc. Za zasługi dla społeczności miasta podczas obchodów piętnastolecia utworzenia Pułku w 1924 roku otrzymał on honorowe obywatelstwo Kielc, a 16 października 1937 roku podczas uroczystości, które swą obecnością uświetnił marszałek Edward Rydz-Śmigły, 2 Pułk Artylerii Lekkiej Legionów otrzymał sztandar pułkowy.

W dniu 27 sierpnia 1939 roku rozpoczęła się mobilizacja. 30 sierpnia 1939 roku pułk wyjechał z garnizonu koleją do Pabianic. Tam jego dywizjony przydzielono do pułków piechoty w 2 Dywizji Piechoty Legionów, w rejonach ich operacyjnego działania w ramach Armii „Łódź”. Podczas działań wojennych we wrześniu 1939 roku kieleccy artylerzyści walczyli pod Zapolicami, Borową Górą, Ołtarzewem i w obronie Twierdzy Modlin. Jednostki sformowane przez Pułk w Kielcach uczestniczyły w obronie ziemi świętokrzyskiej oraz w Grupie „Sandomierz”.

Opracowanie: Iwona Pogorzelska, Agnieszka Szczerba